

ВІД ВІРТУАЛЬНОСТІ ДО ДІЙНОСТІ — ОДИН КРОК

З ПЕРШИХ ВУСТ

Понад десять років тому на кордоні Київщини та Чернігівщини, на місці мальовничого селища Нерафа, виросло місто-красень Славутич. Його мешканцями стали сім'ї працівників Чорнобильської АЕС і одразу ж наймолодше місто країни отримало статус обласного підпорядкування. На той час цей крок був цілком виправданим і сумнівів ні в кого не викликав: за наявного економічного потенціалу атомної, допомоги держави, Славутич розквітнув, напоче весняний сад.

Сьогодні місто-супутник Чорнобильської АЕС знову примушує говорити про себе, але вже із зовсім інших причин, набагато прозаїчніших. У зв'язку із закриттям атомної станції Славутич став справжньою гарячою точкою на карті Київщини за рівнем безробіття. Пояснимо на прикладі. Європарламент устами комісії з питань праці оприлюднив інформацію, згідно з якою найнеблагополучнішою у плані зайнятості на нашому континенті є Іспанія, де в окремих частинах цієї країни кількість незайнятого населення перевищує чверть усього працездатного. Славутич, звичайно, до цього звіту не потрапив, хоча рівень безробіття там немалий. Ексклюзивне інтерв'ю з цього приводу "Віснику Чорнобиля" погодився дати генеральний директор ВО «Чорнобильська АЕС» Сергій ПАРАШИН.

- Сергію Костянтиновичу, обставини так складаються, що треба приготуватися до найгіршого - повного закриття Чорнобильської атомної і думати про перспективні проекти, щоб забезпечити людей роботою. Невже ця проблема учора впала з неба і не передбачалася ще 4-5 років тому?

- Закриття такого великого об'єкта та ще й з існуючим небезпечним атомним потенціалом - процес довгий. Він, на жаль, йде швидше, ніж ми очікували. Перший блок трохи занепокоїв і був одразу ж зупинений без ремонту. Переконали, що його можна було ще експлуатувати, тим більше, що не була підготовлена соціальна база. Півтори тисячі людей "зависли" в повітрі і стали "апендицитом" станції. Маневрували, вишукували їм робочі місця на другому та третьому блоках. Але ж там немає жодної вакантної посади. Для атомного об'єкта подібна ситуація неприпустима. Люди збуджені, в колективах постійно панує емоційне напруження. Наприкінці минулого року на Чорнобильській АЕС побували Президент України та прем'єр-міністр. Ми поставили питання руба: дайте конкретну відповідь, до якого року працюватиме станція? Адже керівництву об'єкта потрібна певна визначеність у майбутньому плануванні. Однак Президент ухилився від відповіді, мовляв, працюйте, не розслабляйтесь, до певного рубежу...

- Засоби масової інформації уже "похвалили" Чорнобильську АЕС, а ті інвестиції, які надходять від зарубіжних інвесторів, країн-донорів переконують, що станція буде закрита вже в цьому тисячолітті. Яка нині обстановка на об'єкті?

- Якщо детально, то на третьому діючому енергоблоці ЧАЕС, що вже 8 місяців знаходиться у ремонті, завершується усунення дефектів на трубопроводах реакторної установки. Водночас ведеться капітальний ремонт одного з двох турбогенераторів, що обслуговують атомний блок. Нині спеціалісти електроцеху з представниками Санкт-Петербурзького заводу "Електросила" проводять випробування металу турбогенератора на нагрівання. Очікується, що ремонтна кампанія має закінчитися у травні і довгоочікуване відновлення випуску електроенергії дозволить значно поліпшити фінансову ситуацію на ЧАЕС.

Сподіватися на надходження обіцяних мільйонів доларів від країн-донорів - справа марна. Вони повинні бачити хоч якусь перспективу в поверненні вкладів. А якщо західний добродій помітить фальш у стосунках, він продовжуватиме посміхатися, обнадіювати, але не дасть у борг навіть цента.

- Але ж нещодавно у Славутичі ми були присутні на відкритті Міжнародного наукового центру. Американці прийняли сміливе рішення і виділили для відкриття його лабораторії півтора мільйона доларів. Отже, повірили?

- Ми розуміли, що Міжнародний центр можна використати для майбутнього Чорнобильської АЕС, тому з радістю запропонували представникам США в оренду заздалегідь реконструйоване приміщення, що на балансі станції. Частина його займає готель на сто місць з усіма зручностями і сабаганками. Коли вони побачили його, то ще розмов вклали 1,5 мільйона доларів, бо зрозуміли, що мають справу із серйозними партнерами.

Таким чином у Центрі вже зараз з'явилася понад сто робочих місць. Це дуже важливо, тому що в Славутичі, мабуть, проблема працевлаштування є найгострішою в Україні. Разом із закриттям реакторів, провідні фахівці залишилися без роботи. У великому місті їхні знання та досвід згодилися б. Славутич - невеличке місто, тут треба зберегти той елемент, який є в наявності і не допустити, щоб він зів'янув. Тож фахові здібності, уміння наших спеціалістів перекаваліфуватися на бази новоствореного Центру, повинні обов'язково проявитися. І я впевнений, що згодом Славутичський науковий заклад стане дійсно координуючою структурою, яка акумулюватиме декілька національних та зарубіжних інститутів та лабораторій, що займаються ядерними дослідженнями.

- Вам колись робили закид, що на станції працювало більше людей, ніж було потрібно. Це дійсно так?

- Скажу відверто, що всі, хто працював на атомній, були зайняті роботою і байдяки не били. Ми хотіли виділитися, і в цьому не бачу упередженості, аби все відповідало міжнародним стандартам. Тож на станції, крім основних підрозділів, працювали й інші інфраструктури - ідальня, хімчистка, комунальна служба, пральня тощо. І тому працюючих на території АЕС стало трохи більше. До того ж багатьох станційників тут застав чорний смерч у 86-му і їх здоров'я тепер вже не таке, як було до аварії. Отож ми змушені були піти на автоматичне збільшення чисельності працюючих. Перед закриттям блоків вона досягла шести тисяч осіб, хоч до аварії працювало п'ять тисяч.

- Сергію Костянтиновичу, хтось з моїх колег порівняв вас з капітаном "Титаника", котрий останнім покинув корабель. Що ви на це скажете?

- Ви перші поставили мені таке питання, і примусили замислитися. Мабуть, все-таки колись мені доведеться залишити Прип'ять, бо не бачу перспективи. На Чорнобильській АЕС є лише кілька десятків колег, які можуть закинути мені докір, оскільки працюють тут більше за мене. Я ж на Чорнобильській з 76-го року, не залишав її в дні аварії і очолював у скрутну хвилину. Станція стала складовою частиною мого життя. Але я усвідомив, що кермом, яке тримаю у руках, літак не підняти. Його весь час намагаються посадити, приземлити. Зупинити станцію легко. Але за нею шість тисяч працівників, три, я б сказав, робочих енергоблоки, врешті-решт об'єкт "Укриття"... Усе це, крім останнього, немовби не існує у віддзеркаленні владних структур. Я обіцяю, що де б я не працював, на станції чи за її межами, - докладу максимум зусиль, аби працівники атомної не залишилися без роботи, а місто Славутич квітло.

Розмову вели
Людмила ОГОРОДНИК,
Микола ПЕТРИЧЕНКО.